

EUA, el consumidor mana

Constatat el
refredament de
l'economia dels
Estats Units,
la reacció dels
consumidors
nord-americans
determinarà en gran
part l'evolució i la
duració de la crisi.

**L'impacte de les
pèrdues en borsa
és important:
un 50% de les
famílies
nord-americanes
són accionistes**

Molts analistes recorren a la història per fonamentar les seves prediccions sobre l'evolució de la primera potència econòmica del món, els EUA. Els més optimistes fan al·lusió al llarg i fort cicle de creixement que s'encetà després de la darrera breu recessió de 1990-91 com a prova del dinamisme inherent de l'economia dels EUA. Són els que no perden la fe en el paradigma de la nova economia. Segons aquesta visió, la revolució tecnològica abanderada per les telecomunicacions, o Internet, el comerç electrònic i d'altres sectors econòmics de creació recent durant els anys noranta ha elevat considerablement la taxa sostenible —és a dir, no inflacionària— de creixement del PIB dels EUA.

Certament, entre 1992 i 1999 EUA va créixer a una mitjana anual d'aproximadament el 4%, una taxa més elevada que en qualsevol període equivalent de temps —en època de pau— durant el segle XX. Així doncs, es pot argumentar que després d'un reajust de les finances domèstiques i empresarials —ambdues presenten forts nivells d'endeutament— i mitjançant l'estímul de la reducció d'impostos de la renda i retallades addicionals dels tipus d'interès, l'economia dels EUA recuperarà el camí del creixement a finals d'enguany o a principis de l'any 2002.

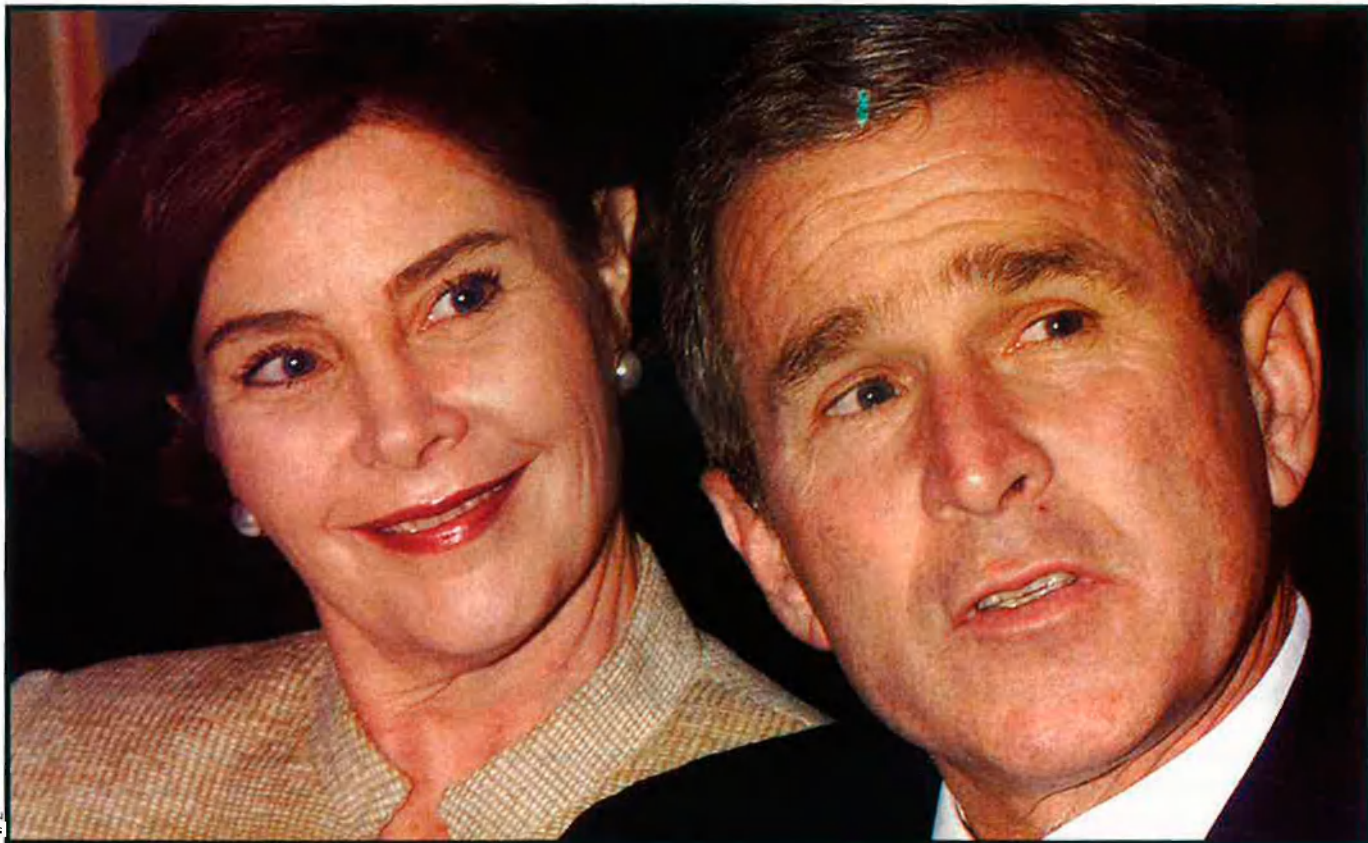
La visió més pessimista tem una fase llarga —de fins una dècada— d'estancament o creixement molt feble, fenomen que s'ha produït al Japó des de 1991. L'alternativa intermèdia consistiria a sofrir aproximadament tres anys de dificultats econòmiques, semblant, doncs, pel que fa a la llargada a les dues recessions dels anys setanta desencadenades per les crisis del petroli.

Malgrat la validesa de les referències històriques, l'anàlisi actual es veu entre-

bancada pel fet que la desacceleració econòmica que viu ara els EUA des de finals del 2000 presenta aspectes semblants en diverses de les crisis esmentades del segle XX. Tal com succeí al Japó durant els anys vuitanta, s'ha generat una bombolla especulativa a la borsa dels Estats Units durant els darrers deu anys. La depressió dels anys trenta fou precedida també d'una dècada d'eufòria borsària i confiança aparentment il·limitada en el funcionament del lliure mercat i la seva capacitat per fomentar el progrés tecnològic. I, de la mateixa manera que ocorregué amb les dues recessions dels setanta, el decreixement actual ha estat precedit d'un augment considerable dels preus del petroli. D'altra banda, a diferència de molts dels anteriors cicles de fort creixement econòmic, l'expansió dels noranta no ha generat un augment important de la inflació. La plena ocupació no ha exercit, doncs, una pressió a l'alça sobre els salaris que posteriorment s'hagi traslladat als preus.

Fort consum i estalvi negatiu. Un dels elements determinants de l'evolució de l'actual crisi serà el comportament dels consumidors nord-americans, doncs la demanda interna ha estat tradicionalment la font principal de creixement de l'economia dels EUA. En efecte, el consum genera dues terceres parts del PIB. La taxa de d'estalvi de les famílies nord-americanes ha disminuït durant els darrers anys i s'ha situat en el -0,7% a finals del 2000. Aquesta dada implica que els nord-americans gasten més que no ingressen.

Certament, les famílies nord-americanes estan habituades a viure amb nivells elevats de deute. La voluntat de prendre riscos malgrat l'existència d'una situació d'endeutament és part de la cultura econòmica dels EUA. Seguiran com-

George W. Bush, amb la seva esposa Laura. La seva promesa electoral de reduir els impostos sobre la renda reeixirà gràcies al vot favorable d'una part del Congrés. La política fiscal és una de les armes amb què Bush actuarà contra el debilitament del cicle econòmic.

prant els nord-americans cotxes i ordinadors al ritme actual malgrat el seu endeutament i les notícies diàries d'acomiadaments a les grans empreses? Aquesta és una de les grans incògnites de la situació actual. Si minva el consum, les empreses acumularan encara més estocs de béns sense vendre i no tindran més remei que acomiadar encara més treballadors.

D'una banda, l'indicador que mesura la confiança dels consumidors enregistrarà el nivell més baix dels darrers quatre anys el mes de febrer. Però aquesta pèrdua d'optimisme dels consumidors no s'ha traduït encara en un retrocés espectacular de les vendes. En d'altres paraules, els consumidors pensen d'una manera i actuen d'una altra. Des d'un punt de vista econòmic, un desfasament d'alguns mesos entre l'inici de la baixada dels indicadors de confiança i els de vendes és un fenomen normal. Sociològicament, ens podem plantejar si el comportament dels nord-americans suposa una certa negació de la realitat. En qualsevol cas,

hi ha un fet incontestable. El dèficit anual per compte corrent dels EUA —que s'eleva a 21 bilions de pessetes— és el més alt de la història. Així doncs, el capital invertit per ciutadans i empreses d'arreu del món en l'economia dels EUA a través de la borsa, el mercat immobiliari o el mercat de deute d'empreses és alhora la major fortalesa i debilitat dels EUA. Suposa un veritable vot de confiança dels inversors mundials en la capacitat de l'economia nord-americana de continuar creixent, circumstància que queda reflectida en el manteniment de la cotització del dòlar envers l'euro i el ien.

Baixada d'impostos. Un dels trets distintius fonamentals de la situació actual respecte d'altres crisis és l'existència d'un important superàvit pressupostari. Tot i que les projeccions de generació de superàvits creixents en els propers anys van ser exagerades, durant el bienni d'eufòria 1999-2000, el Govern sí que disposa de diners que pot tornar

als contribuents, lema emprat amb gran èxit pel president George W. Bush durant la campanya presidencial i que ara es convertirà en realitat amb l'aprovació per part del Congrés d'una reducció dels impostos sobre la renda. Per tant, la política fiscal és una de les principals eines amb què compta el Govern per actuar contra el debilitament del cicle econòmic. Normalment la demanda es revifa quan es duu a terme una baixada d'impostos. En casos excepcionals, com succeí al principi dels anys trenta, una política fiscal i pressupostària expansiva no reactiva la demanda a curt termini. Ara bé, la situació actual no es pot comparar amb la de 1929-30. El fort descens de l'índex NASDAQ en aproximadament un 60% des del seu màxim històric el març del 2000 és equiparable en magnitud a l'esfondrament de la borsa entre 1929 i 1930. Tanmateix, tant el nivell de vida més elevat d'avui respecte el d'aquella època com l'aprenentatge col·lectiu dels ciutadans nord-americans en relació a la borsa fan improbable una

Si els EUA viurà una recessió curta, de durada mitjana o un llarg període d'estancament dependrà en part de com reaccionin els nord-americans davant les seves pèrdues borsàries.

El descens de l'índex NASDAQ en un 60% des del seu màxim històric el març del 2000 és equiparable en magnitud a l'esfondrament de la borsa entre 1929 i 1930

reacció de pànic com la de 1929. A més, existeix un considerable grau de cooperació econòmica internacional que contrasta molt positivament amb l'absència d'organitzacions econòmiques internacionals en el període d'entreguerres.

Si EUA viurà una recessió curta, de durada mitjana o un període d'estancament més llarg dependrà en part de com reaccionin els nord-americans davant la constatació de les seves pèrdues a la borsa. Malgrat el fort descens des del març del 2000, els inversors encara no han digerit realment la transcendència del desinflatament de la borsa. Els repunts ocasionals dels índexs (com la puja del NASDAQ en un 9% dijous 5 d'abril)

indueixen el públic a creure que els feïços dies de les rendibilitats anuals d'un 40 o 50% tornaran aviat.

D'altra banda, l'atur només ha pujat marginalment els darrers mesos –fins un 4,3%– i es troba en nivells històricament baixos. La combinació de la baixada de tipus d'interès, d'impostos i alts nivells d'ocupació sembla oferir bastants garanties d'una crisi curta. Tanmateix, no es pot subestimar l'impacte de les pèrdues en borsa, perquè més d'un 50% de les famílies nord-americanes posseeixen accions.

Els propers mesos revelaran si els nord-americans continuen consumint als ritmes actuals i en definitiva vivint més

enllà de les seves possibilitats, i si la resta del món està disposada a finançar-ho i continuar invertint en la nova economia dels EUA. Així doncs, els inversors, consumidors i treballadors tant als Estats Units com a la resta del món hauran de tenir una mica de paciència i acceptar que travessem una època d'incertesa. Després de l'exuberància i ritme frenètic que caracteritzaren els anys noranta, la primera dècada del nou mil·lenni ens exigirà fortes dosis de paciència i prudència.

Alexandre Muns

(Professor de l'Escola Superior de Comerç Internacional, ESCI)

V CERTAMEN DE POESIA VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

Institut Municipal de Cultura i Joventut
Ajuntament de Burjassot

Informació: www.burjassot.org - 96 316 06 30

Inscripcions

- El termini d'admissió d'originals finalitzarà el dia 30 de juny
- Les obres es presentaran a l'Institut Municipal de Cultura i Joventut de Burjassot (c/ Mariana Pineda, 95. 46100 Burjassot)

Jurat

- Alfons Cervera, Emili Rodríguez Bernabeu, Josep Ballester, Marisol González Felip, Ramon Guillem

Premi

- Primer premi: 1.000.000 ptes.

Autor: Albalade
d'Albalade, València 2000